

Havbúnaðarfélagið
FAROESE FISH FARMERS

ADALFUNDUR HJÁ HAVBÚNAÐARFELAGNUM 20. APRÍL 2012

ÁRSFRÁGREIÐING 2011

Frágreiðing frá nevdini

Føroyska framleiðslan av laks var í 2011 góð 60.000 tons í rundari vekt, og eingi síl vórðu tikin í 2011. Framleiðslan var sostatt sløk 13.000 tons meira enn í 2010. Søluvirðið í 2011 var 1,62 mia. kr. samanborið við 1,48 mia. kr. í 2010. Hetta er ein vøkstur uppá umleið 10 %. Vøkstur hevur sostatt bæði verið í nøgd og søluvirði.

Karmarnir um alivinnuna eru framvegis góðir, og vinnan hevur eins og undanfarin ár havt góð úrslit, tá tað kemur til vøkstur og fellu, og eingir sjúkuutilburðir hava verið. Hetta hevur saman við rímliga góðum marknaðarprísnum havt við sær, at alivinnan hevði góð fíggjarlig úrslit í 2011.

Alarar hava saman við myndugleikunum sett í verk felags tiltøk fyri at hava eina munadyggari tálming av lús. Tað verður framhaldandi neyðugt at hava neyvt eftirlit við støðuni, bæði úti á alibrúkunum og í samstarvi við myndugleikarnar.

Seinastu tvey árin hevur útboðið av laks á heimsmarknaðinum verið støðugt hækkingandi, og útboðið fer væntandi at økjast nakað í 2012. Av tí at heimsframleiðslan fer at økjast, kunnu vit vænta, at prísurin fer at lækka. Marknaðarprísurin á feskum laks er fallin nógv í 2011 - úr góðum 40 krónum í mars niður í 25 krónur fyri kilo í oktober. Søgan vísir, at prísurin sveiggjar rímuliga nógv, og til tíðir hevur ikki borið til at vunnid pening, tá marknaðarprísurin hevur verið lægri enn framleiðsluprísurin.

Í 2011 vórðu umleið 12,1 mió. smolt sett út. Hetta er nakað minni enn í 2010, tá 14,5 mió. smolt vórðu sett út. Alivinnan væntar ikki, at føroyska framleiðslan av alifiski kann vaksa munandi við verandi tøkni, men betri gagnnýtsla av verandi alikjóm kann økja framleiðsluna nakað.

Týðningarmestu málini, sum nevdin í Havbúnaðarfélagnum hevur arbeitt við undanfarna ár eru m.a. arbeiðið at endurskoða rakstrarkunngerðina og áhaldandi arbeiði at halda lúsini niðri, málið viðvíkjandi tilfeingisgjaldi/skatti, víðkan av alikjóm, kostnaðurin av heilivági til alivinnuna, málið um útihýsing av russiska marknaðinum eins og árliga aliráðstevnan varð hildin.

Alarar eru samdir um, at lívfrøðiliga váðastýringin áhaldandi skal raðfestast høgt. Í fleiri viðurskiftum samstarva alarar fyri at fáa betur virknað, og í ávísnum førum er neyðugt við felags semjum.

2011 var árið, tá ali- og fiskivinnan fyrstu ferð rindaðu tilfeingisskatt, sum var 2,5 % av vinningi omanfyri 1 mió. kr. Hesin skattur verður eisini galdandi fyri 2012, men óvist er, hvussu tað verður í 2013. Politisku útmeldingarnar hava verið, at tá kemur ein skipan, har okkurt slag av gjaldi verður lagt á allan fisk, men enn er óvist, hvussu henda skipan verður. Í hesum máli hevur Havbúnaðarfélagið lagt dent á, at skatturin verður lagdur á ein staðfestan óvanligan vinning heldur

enn eitt kilogjald. Orsökina er, at tá framleiðslukostnaðurin er lægri enn söluprísurin, gerst fast gjald steinur oman á byrðu hjá alifyritøkunum.

Havbúnaðarfélagið hevur harumframt ta støðu, at felagið er ímóti at gjalda tilfeingisgjald/skatt, samstundis sum fiskivinnan fær stuðul sum t.d. skattalætta til sjófólk og flutningsstuðul. Harumframt rindar alivinnan fyri sítt egna eftirlit frá almennum myndugleikum, meðan fiskivinnan ikki rindar fyri sítt eftirlit. Her krevur Havbúnaðarfélagið, at ali- og fiskivinnan vinnur fáa somu viðferð.

Sum ein staðfesting av at alivinnan seinastu árin er miðsavnað, og at bara nøkur fá feløg eru virkin í alivinnuni, hevur nevndin umrøtt, hvussu Havbúnaðarfélagið skal skipast og virka framyvir. Leiðslurnar í feløgunum hava boðað frá, at tað hevur týðning framhaldandi at hava eitt virkið Havbúnaðarfélag til at taka sær av felags áhugamálum. Nevndin hevur tí avrátt, at umsitingin hjá Havbúnaðarfélagnum tekur sær av flestu uppgávum felagsins framyvir. Hetta merkir, at størri ábyrgd fyri felagnum verður lögð til umsitingina. Viðvíkjandi skipan av felagnum er avrátt, at eingin formaður er, og at ráðgevi felagsins í høvuðsheitum tekur sær av uppgávanum, sum formaðurin átti áður. Harumframt er uppskot gjørt til broyting í lóg felagsins, sum verður lögð fyri aðalfundin í 2012.

Havbúnaðarfélagið hevur undanfarna ár eisini arbeitt við málinum um víðkan av aliøkjum. Samgongan hevur í síni vakstrarætlan sett út í kortið, at aliøkini skulu víðkast, og í hesum sambandi skýtur Vinnumálaráðið upp, at verandi aliøki verða víðkað út á landoddarnar av verandi økjum. Endamálið er at geva alarum rúmari ræsur á alifirðunum, soleiðis at til ber at tillaga framleiðsluna fyri at fáa eina so burðardyggja alivinnu sum gjørligt. Havbúnaðarfélagið tekur fult undir við, at aliøkini verða víðkað og vónar, at gongd veruliga kemur á málið í 2012.

Innihaldsyvirlit

1. ENDAMÁL HAVBÚNAÐARFELAGSINS	6
2. ALMENT UM GONGDINA INNAN ALIVINNUNA	7
2.1 FRAMLEIÐSLA	8
2.2 ÚTSETING AV SMOLTI	9
2.3 ÚTFLUTNINGUR	9
2.4 PRÍSIR	11
2.5 BÝTIÐ AV ÚTFLUTNINGI	12
2.6 BÝTIÐ SEINASTU ÁRINI	13
3. MÁL FELAGIÐ HEVUR ARBEITT VIÐ Í ÁRINUM	16
3.1 GJØLD FYRI TÆNASTUR OG EFTIRLIT	16
3.1 LOYVISSKATTUR	16
3.3 BROYTING Í VIÐTØKUNUM	17
3.4 SERLIGUR SKATTUR Á ALIVINNUNA	17
3.5 ALIRÁÐSTEVNAN	18
3.6 MARKNAÐARATGONGD TIL RUSSLANDS	18
3.7 LÚSASTØÐAN OG RAKSTRARKUNNGERÐ	19
3.8 SALMON FROM THE FAROE ISLANDS	19
3.9 STUÐUL TIL PÁL JOENSEN	19
3.9 ISFA OG FEAP	20
4. LÓGIR OG KUNNGERÐIR	20
4.1 LÓG UM TILFEINGIS/LOYVISSKATT	20
4.2 RAKSTRARKUNNGERÐIN	20
4.3 KUNNGERÐ UM TÆÐING	20
4.4 BROYTING Í GJØLDUM	21
4.4 HOYRING UM YVIRVØKU AV YMSUM SJÚKUM	21

1. Endamál Havbúnaðarfelagsins

Havbúnaðarfelagið er vinnugreinafelag hjá alivinnuni - bæði á sjógvi og á landi. Endamál felagsins er at fremja tey mál, ið eru av felags áhuga fyri limirnar. Uppgávan hjá felagnum er at menna vinnuna í samstarvi við einstøku limirnar, myndugleikar og stovnar, ið varða av alivinnuni.

Felagið heldur til í Vinnuhúsinum og hevur felags umsiting við Føroya Arbeidsgevarafelag og onnur vinnufeløg.

Í nevdini í Havbúnaðarfelagnum sita:

Nevndarlimir:

Atli Gregersen, Luna

Ragnar Joensen, Marine Harvest

Regin Jacobsen, Bakkafrost

Erhard Joensen, Faroe Farming

Eykalimur:

Odd Eliassen, Havsbrún

2. Alment um gongdina innan alivinnuna

Alivinnan er framvegis væl fyri, og úrslitini seinastu árin hava verið góð. Gongdin seinastu árin hevur verið, at alsamt færri feløg eru í vinnuni. Um ársskiftið 2009/2010 vóru fimm feløg í alivinnuni, og í 2012 eru fýra alifeløg. Karmarnir um alivinnuna eru góðir, og hevur alivinnan ein skynsaman rakstur við neyvari framleiðslustýring.

Góðir karmar og nærlagni tryggja, at alivinnan í dag er burðardygg. Hetta sæst aftur, tí fiskurin veksur væl og hevur sera lágt fellid samanborið við størstu kappingarneytarnar í Noregi og Kili.

Meðan framleiðslan í 2006 og 2007 var sera lítil, er framleiðslan økt munandi seinastu árin. Framleiðslan av laksi í 2011 var góð 60.000 tons í rundari vekt, og hetta er ein vøkstur uppá umleið 15.000 tons samanborið við 2010, tá 45.000 tons vórðu framleidd. Sostatt er samlaða framleiðslan aftur komin upp á sama støði, sum hon var á í 2009. Søluvirðið í 2011 var 1,62 mia.kr., meðan søluvirðið í 2010 var 1,48 mia.kr.

Samanumtikið hevur 2011 verið eitt gott ár við øktari framleiðslu. Í 2012 verður mett, at útboðið á heimsmarknaðinum fer at økjast við uml. 15 prosentum, og vit kunnu vænta, at føroyska framleiðslunøgdin verður eitt vet hægri enn í 2011. Orsøkin til stóru økingina á heimsmarknaðinum er serliga, at framleiðslan í Kili aftur hevur tikið dik á seg og økist við umleið 100.000 tonsum, og Noreg økir somuleiðis sína framleiðslu við eini 130.000 tonsum í 2012.

Í 2012 verður mett, at tøkani í Føroyum verður eitt vet hægri enn í 2011, tvs. góð 60.000 tons í rundari vekt. Prísurin fer helst at fella nakað í 2012, og tí er væntandi, at útflutningsvirðið í 2012 verður lægri enn í 2011.

Prísurin á laksi hevur verið javnt høgur í 2009, 2010 og fyrri helming av 2011 orsakað av vaksandi eftirspurningini á heimsmarknaðinum, og tí at framleiðslan í Kili hevur verið lág. Torført er at meta um langtíðarútlitini, men greiðar ábendingar eru um, at útboðið økist, og at prísurin tí fer at vera lægri í 2012, enn hann var í 2010 og fyrst í 2011.

Laksaprísurin hevur verið fyri stórum falli í 2011. Nú framleiðslan í Kili og Noregi er farin at økjast, fer prísurin væntandi at lækka nakað í 2012. Søgjan sigur, at prísurin sveiggjar nógv, men um alarar hava ein burðardyggan rakstur og megna at fyriryrgja sjúku, skuldi alivinnan megna at liva við teimum prísveiggjum, sum koma fyri ár um ár.

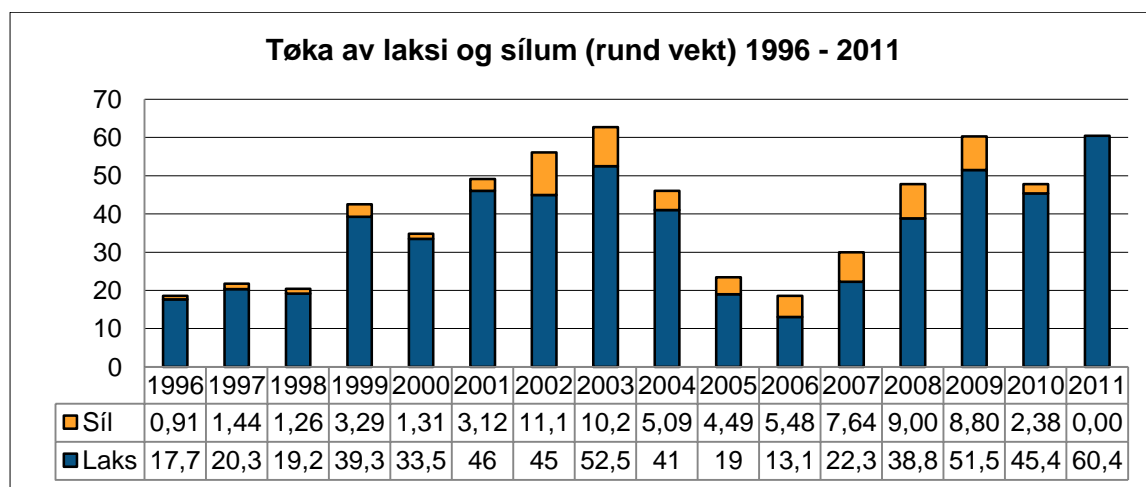
Við ásetingum um árgangssundurskiljing, økishvild og sjúkufyriryrgjandi atburði, verður mett, at alivinnan hevur karmar fyri burðardyggum rakstri. Tað er sera týðningarmikið, at vinnan og myndugleikarnir framhaldandi arbeiða við at gera hesar karmar enn betri.

Seinastu tvey árin hefur ein ávísur trupulleiki verið við lús, og fyrirkomulag í alivinnuni eru samdar um at skipa felags átøk fyri at basa lúsatrupulleikanum. Harumframt er neyðugt at tillaga kunngerðir fyri at basa trupulleikanum við lús.

2.1 Framleiðsla

Tøkan í 2011 var 60.497 tons í livandi vekt, og hetta er ein vøkstur samanborið við 2010. Í 2011 vórðu eingi síl tikin, tí einki hefur verið sett út av sílum. Framleiðslan í alivinnuni vaks nógv frá 1999 til 2003 og minkaði síðani fram til 2007 orsakað av ILA. Hetta sæst í Mynd 1. Í 2008 og 2009 var tøkan komin upp aftur á sama støði sum í 2003. Meðan nøgdin minkaði nakað í 2010, so er tøkan í 2011 komin upp aftur á sama støði sum í 2009.

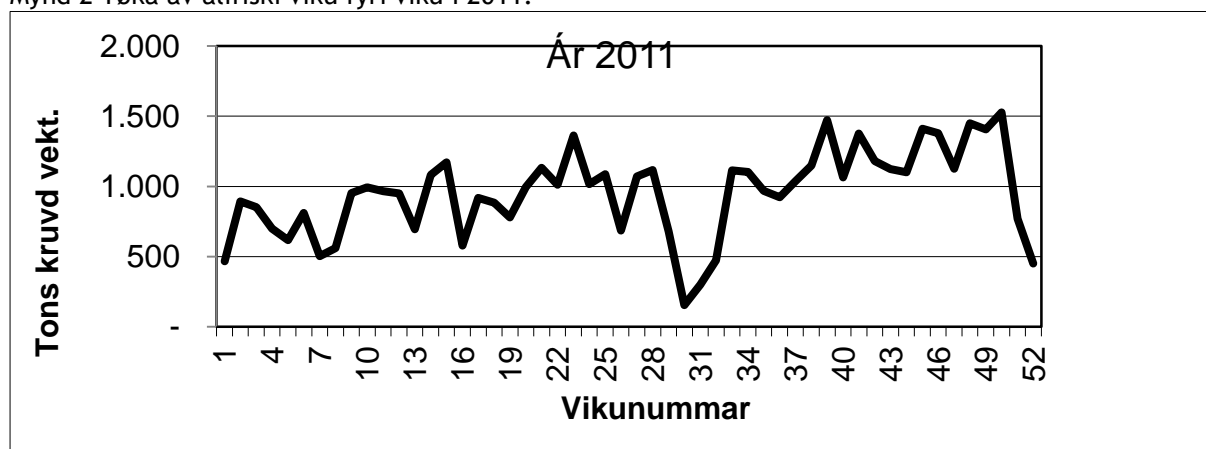
Mynd 1. Tøka av alifiski 1996-2011 (livandi vekt)

Kelda: Rúni Dam, sp/f Avrik.

Mynd 2 vísir tøkuna av alifiski í krugdari vekt viku fyri viku, og her sæst hvussu tøkan av alifiski býtir seg yvir árið.

Mynd 2 Tøka av alifiski viku fyri viku í 2011.

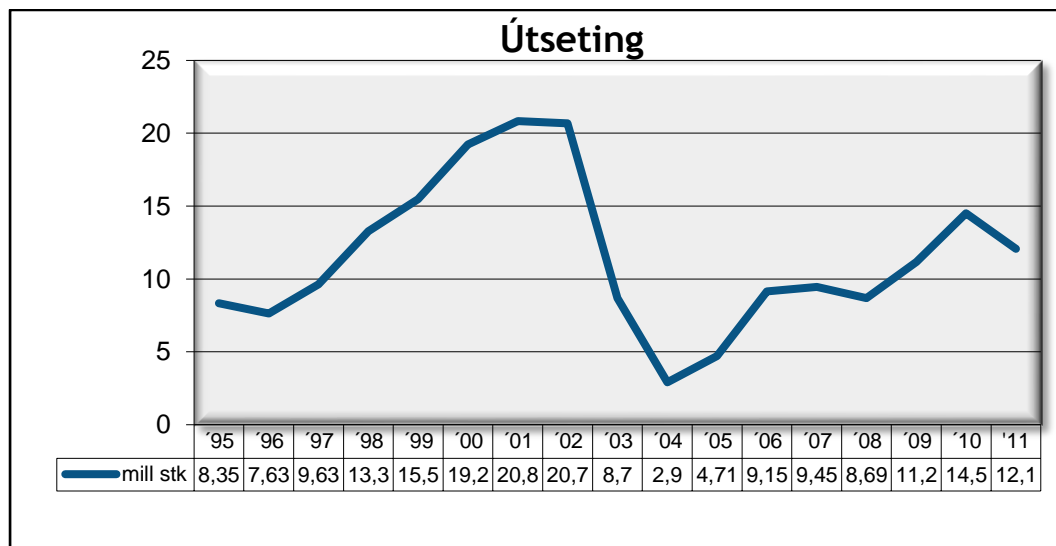

Kelda: Havbúnaðarfélagið

2.2 Útseting av smolti

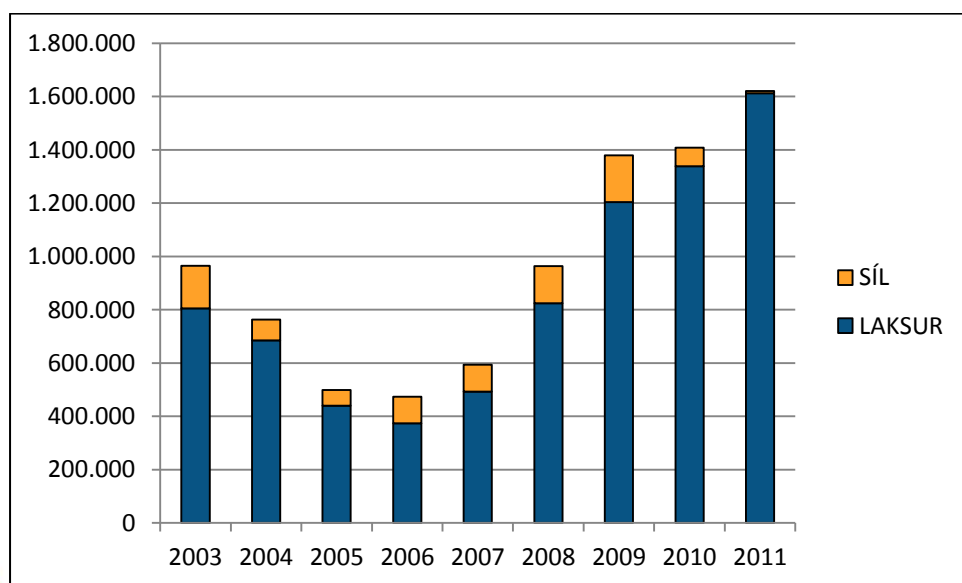
Mynd 3 vísir útsetingina av laks og sílum frá 1995 til 2011. Myndin vísir, at útsetingin av smolti støðugt er vaksin frá 2004 til 2010 - við undantaki av einari lítlari minking í 2008. Útsetingin í 2011 var 12,1 mió. smolt, og tað er ein minking samanborið við 2010, tá 14,5 mió. smolt vórðu sett út. Í 2007 vóru omanfyri tvær mió. síl sett út, í 2008 varð talið áleið 1,5 mió., í 2009 vóru minni enn 1 mió. síl sett út, men síðan 2010 eru eingi síl sett út.

Mynd 3. Útseting av smolti frá 1995 til 2011

2.3 Útflutningur

Mynd 4. Útflutningur av alifiski í virði frá 2003 til 2011 (1000 kr.)

Kelda: Hagstova Føroya

Mynd 4 vísir, at útflutningsvirðið á alifiski er økt nógv seinastu árin. Útflutningsvirðið á alifiski í 2003 var eina slaka milliard. Í 2005 og 2006 varð útflutningsvirðið minkað niðrum hálvu milliardina fyri síðani at økjast ár fyri ár fram til og við 2011. Í 2009 var útflutningsvirðið slakar 1,4 milliardir krónur, og hóast tøkkan í 2010 varð væl lægri enn fyri 2009, so var útflutningsvirði eitt vet hægri. Í 2011 var útflutningsvirðið meira enn 1,6 mia. kr., og so høgt hevur útflutningsvirðið av alifiski ongantíð verið áður.

Prísurin á alifiski hevur sveiggjað nógv í 2011. Marknaðarprísurin á laks fall úr góðum 40 krónum í mars niður í 25 krónur fyri kilo í oktober. Hóast hesi sveiggj endaði samlaða útflutningsvirðið omanfyri 1,6 mia. kr.

Útlitini komandi tíðina verða mett at vera hampuliga góð, hóast prísurin væntandi fer at fella nakað. Framleiðslan hjá Kili fer nú av álvara at økjast, og tí kunnu vit vænta, at prísurin fer at fella nakað í 2012 og 2013. Tann amerikanski marknaðurin er farin at keypa alsamt størri nøgdir av føroyskum laks, og tí er heildarmyndin av útflutninginum broytt nakað seinastu árin.

Føroyski útflutningurin av alifiski er bygdur á eina vinnu, sum virkar innan fyri sera góðar karmar. Hesir karmar vóru lagdir, meðan alivinnan var í kreppu, og hava síðani víst sítt virði og skapt áhuga hjá íleggjarum at gera íløgur í alivinnuna. Alarar hava í dag ein skynsaman rakstur, har umhvørvisvernd og sjúkufyribyrging eru sett í hásæti. Framleiðslan er tí bygd á eina burðardyggja alivinnu, har váðin fyri sjúku og vánaligum rakstri er neyvt stýrdur.

Í 2008 varð alivinnan stongd úti av russiska marknaðinum, men marknaðurin lat upp aftur í 2009. Russar kravdu fyrst, at útflutningurin av feskum alifiski skulu seglast í Føroyum og ikki latast upp aftur fyrr enn í Russlandi. Hetta gjørði tað ógvuliga trupult og kostnaðarmikið at selja laks til Russlands, og útflutningurin av feskum laks til russiska marknaðin steðgaði. Hesum kravi gingu russiskir myndugleikar frá í 2011, soleiðis at tað nú ber til at lasta feskan alifisk um í Danmark, har danskir heilsumyndugleikar segla bingjurnar. Tí kunnu føroyskar fyrirkur aftur flyta feskan alifisk til russiska marknaðin, hóast tað framvegis hevur ein ávísan eykakostnað við sær. Hetta er óivað orsøkin til ein ávísan vøkstur í útflutninginum av laks til Russlands í 2011.

Atgongdin til russiska marknaðin er tó framvegis avmarkað, tí at nøkur kryvjivirki framvegis ikki eru góðkend til at framleiða laks til russiska marknaðin, hóast tey sambært Heilsufrøðiligu Starvsstovuni lúka heilsufrøðiligu krøvini frá russiskum myndugleikum. Tað hevur víst seg at vera ómøguligt at fáa hesa góðkenning frá heilsufrøðiligu myndugleikum í Russlandi, og tí er hetta eitt mál, sum føroyskir myndugleikar eiga at arbeiða víðari við.

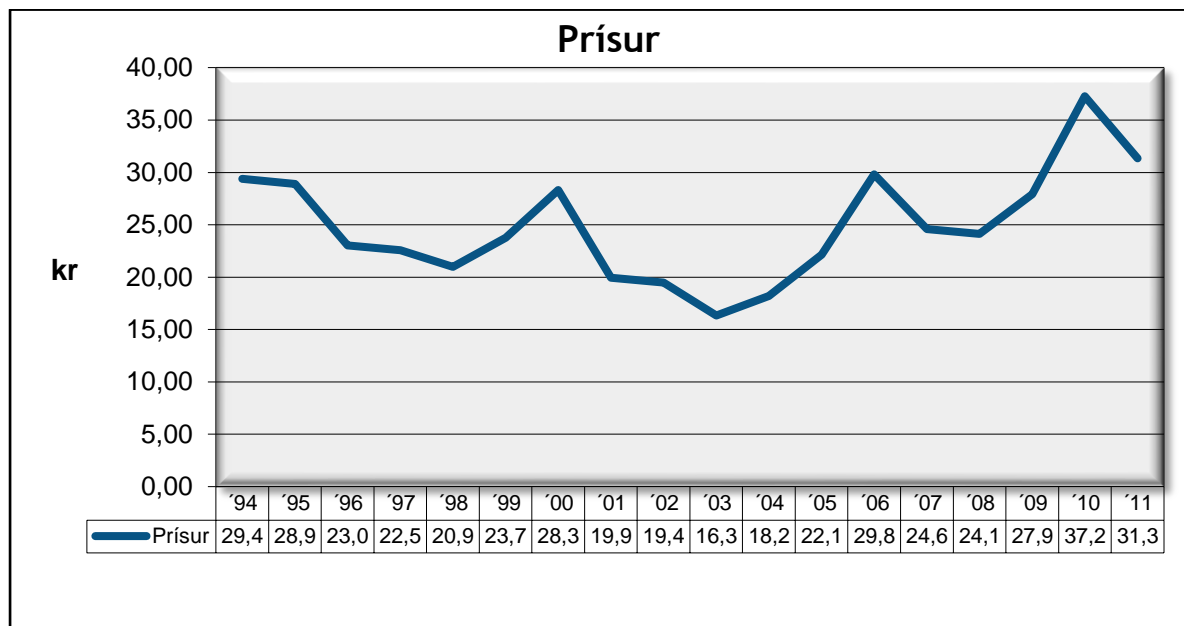
Ein slíkur stongsul á russiska marknaðinum hevur stóra ávirkan á vinnuna, og alt eigur at gerast fyri at sleppa undan slíkum støðum. Felagið eftirlýsir framvegis einum virknari leikluti frá føroyskum myndugleikum, tá tað snýr seg um at tryggja marknaðaratgongd fyri føroysku alivinnu.

2.4 Prísir

Marknaðarprísurin hevur stóra ávirkan á avrikið hjá alivinnuni, og hann sveiggjar nógv. Mynd 5 vísir ársmiðalprís á feskum krúvdum laks frá 1993 til 2011. Sum myndin vísir, eru umleið 6 ár millum prístindar og prísgrjái, undantak tó fyri 2009 og 2011, har prísurin er øktur munandi, av tí at útboðið av alifiski á heimsmarknaðinum er fallið sera nógv orsaka av kreppuni í Kili. Prístindar hava verið í 1994, 2000, 2006, og seinastu tvey árin hefur prísurin verið góður, meðan prísgrjái vóru í 1997 og 2003.

Útlitini fyri marknaðarprísinum komandi árin er nógv tengt at, í hvønn mun og hvussu skjótt kilenska framleiðslan av alifiski økist. Metingar vísa, at kilenska framleiðslan helst hevur stabiliserað seg aftur í 2012/2013, og tá kemur prísurin væntandi aftur undir trýst.

Mynd 5. Ársmiðal prísir á feskum krúvdum laks. FOB Føroyar

Kelda: Hagstova Føroya

Meðalprísurin á feskum krúvdum laks var í 2011 góðar 31 krónur fyri kilo. Hetta er nakað lægri enn í 2010, tá miðalprísurin var 37,2 krónur fyri kilo.

Prísurin á feskum krúvdum laks var í 2000 í miðal góðar 28 kr./kg og fall síðani til góðar 16 kr./kg í 2003. Prísurin er síðani hækkaður á hvørjum ári fram til 2006, tá hann var á nærum 30 kr./kg í

miðal. Í 2008 lækkaði prísurin aftur til einar 24 kr./kg. Í 2009 hækkaði prísurin aftur til nærum 28 kr./kg, og í 2010 varð hann omanfyri 37 kr./kg.

Mynd 6. Miðalprísur pr. kg. av frystum laksaportiόνum.

Kelda: Hagstova Føroya

Mynd 6 vísir miðalprísir á frystum laksaportiόνum frá 2003, tá framleiðslan veruliga tók dik á seg. Miðalprísurin í 2011 var 71,67 kr./kg., og harvið gjørdist prísurin hægri enn í 2006, tá hann var hægst.

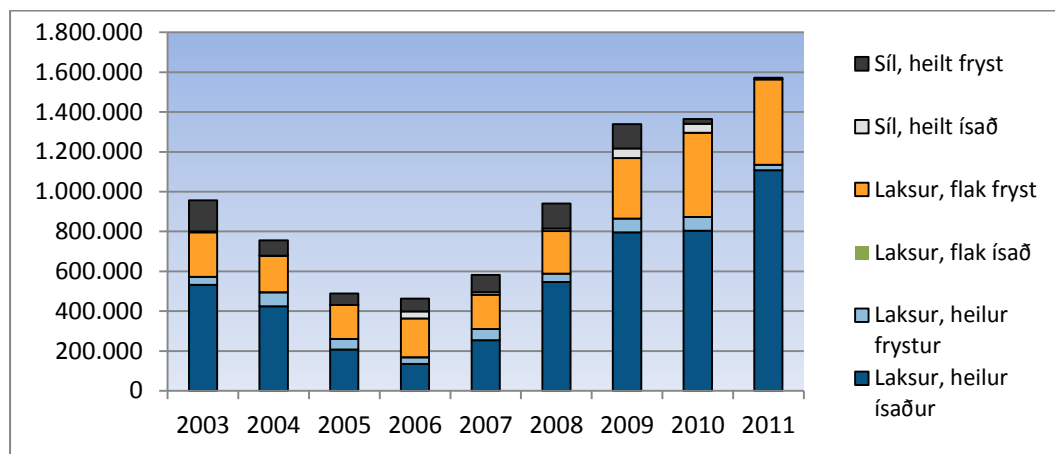
Prísurin á laksaportiόνum sveiggjar nakað, men er væl meira støðugur enn prísurin á feskum laks. Prísurin hevur ligið rættiliga støðugt omanfyri 50 kr./kg. Í 2006 var prísurin 68 kr./kg. og lækkaði síðani. Men eftir 2008 hækkaði prísurin aftur, og í 2011 var miðalprísurin hægri enn í 2006, tá hann var 68,45 kr./kg.

2.5 Býtið av útflutningi

Mynd 7 vísir býtið av útflutninginum í virði. Nógvtann størsti parturin er framvegis feskur laksur, sum stendur fyri umleið 1,1 mia.kr. í útflutningsvirði. Síðan 2006 eru laksaportiόνir vorðnar ein størri partur av útflutninginum, og laksaportiόνir standa fyri meginpartinum av restini.

Á Mynd 7 sæst eisini, hvussu útflutningsvirðið er økt munandi seinastu árin, og í fjør var aftur ein vøkstur uppá umleið 10 prosent. Í 2007 táttaði útflutningsvirðið frá alivinnuni í 600 mió. kr. fyri síðani í 2008 at verða góðar 900 mió. kr. Í 2009 var útflutningsvirðið slakar 1,4 milliard krónur, og árið eftir góðar 1,4 mia. kr. Í 2011 er útflutningsvirðið komið uppá 1,6 mia. kr.

Mynd 7. Útflutningsbýtið av alifiski í virði

Kelda: Hagstova Føroya

Útflutningsvirðið á laksaportiónum hevur verið støðugt hækkandi seinastu árin, og var tað 428 mió. kr. í 2011.

2.6 Býtið seinastu árin

Niðanfryi er eitt samlað yvirlit fyri útflutningsvirði, nøgd og prísir fyri ymsu vørurnar, sum alivinnan framleiðir. Fráskurður o.a. er ikki við. Tølini eru fyri seinastu átta árin.

Talva 1. Útflutningsvirði fyri ymsu vørurnar frá 2004 til 2011, í 1.000 kr.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Feskur laksur	424.299	206.522	134.650	254.581	547.364	795.934	803.161	1.108.349
Frystur laksur	69.632	53.660	32.573	55.274	40.826	68.587	69.508	26.508
Laksaportiónir	184.324	169.967	195.024	171.806	213.274	303.505	423.931	428.702
Laksur, annað	6.731	9.703	12.074	11.000	22.956	34.703	41.456	48.332
Fesk síl	447	484	34.657	14.043	13.814	48.320	43.865	1.356
Fryst síl	76.547	58.190	64.034	86.730	124.731	123.149	24.851	7.368
Síl, annað	372	0	168	0	73	3.613	1.238	0
Útflutningsvirði tils.	762.351	498.526	473.178	593.434	963.038	1.377.809	1.408.009	1.620.615

Kelda: Hagstova Føroya

Talva 2. Útflutningsnøgdin fyri ymsu vørurnar frá 2004 til 2011, í 1000 tonsum

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Feskur laksur	23.312	9.330	4.514	10.347	22.681	28.489	21.541	35.350
Frystur laksur	3.509	2.374	1.073	2.087	1.598	2.587	1.778	747
Laksaportiónir	3.870	3.104	2.849	2.978	4.194	5.653	6.339	5.982
Laksur, annað	479	736	1.131	1.400	3.280	3.835	4.037	3.977
Fesk síl	21	19	1.302	637	644	2.059	1.273	18
Fryst síl	3.607	2.802	2.302	3.864	5.598	4.970	779	219

Tilsamans	34.797	18.364	13.172	21.313	37.996	47.591	35.747	46.292
-----------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Talva 3. Miðal útflutningsprísir fyri ymsu vørunar frá 2004 til 2011, pr. kg.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Feskur laksur	18,20	22,13	29,83	24,60	24,13	27,94	37,29	31,35
Frystur laksur	19,84	22,61	30,36	26,49	25,55	26,52	39,09	35,49
Laksaportiúnir	47,63	54,76	68,45	57,69	50,82	53,69	66,88	71,67
Fesk síl	21,29	25,47	26,62	22,06	21,45	23,47	34,45	74,53
Fryst síl	21,22	20,77	27,81	22,45	22,28	24,78	31,90	33,58

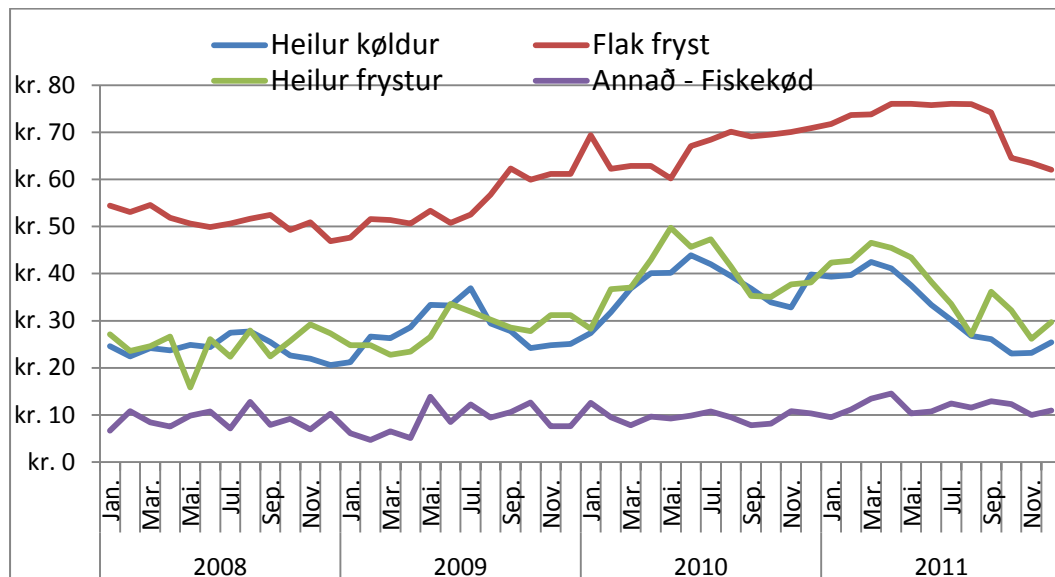
Kelda: Hagstova Føroya

Talvurnar vísa, at bæði nøgdin og útflutningsvirðið av vørum frá alivinnuni økt seinastu árin undantikið í 2010.

Prísurin á feskum og frystum laksi er fallin nakað í 2011 samanborið við 2010, meðan miðalprísurin á laksaportiúnum er hækkaður nakað.

Verður hugt eftir gongdini í miðalprísinum á ymsku vørunum sæst, at miðalprísurin á øllum vørum fall munandi í árunum eftir 2006, sum var eitt sera gott ár. Í 2009 hækkaði prísurin aftur nakað, og í 2010 var miðalprísurin nógv tann hægsti í tíðarskeiðinum.

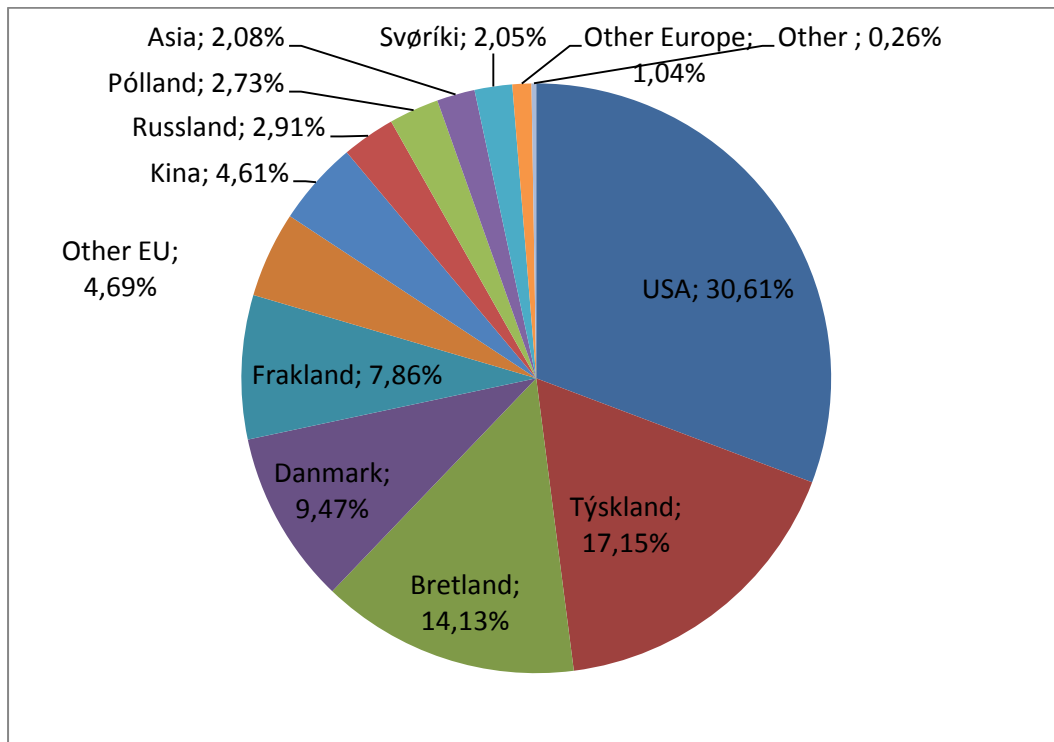
Mynd 8. Myndin vísir miðalprísir á ymsum vørum av føroyskum laksi frá 2008-2011 býtt á mánaðir.

Kelda: www.salmon.fo

Mynd 9 vísir, hvussu útflutningurin av laks er býttur á ymsar marknaðir í 2011. USA stendur nú fyri einum lítlum triðingi av útflutninginum, meðan ein helmingur av útflutninginum fer til Týsklands, Bretlands, Danmarkar og Fraklands. Útflutningurin av laks til USA er øktur úr sløkum 60 mió. kr. í 2008 til hálva milliard í 2011 og er tí vorðin ein týðandi marknaður fyri føroyskan útflutning. Sløk 5 prosent fara til Kina og trí prosent til Russlands.

Mynd 9. Útflutningur til lykklamarknaðir

Kelda: www.salmon.fo

3. Mál félagið hefur arbeitt við í árinum

3.1 Gjöld fyri tænastr og eftirlit

Seinastu árin hefur alivinnan fingið alsamt fleiri gjöld álögð fyri tær tænastr, sum myndugleikarnir veita vinnuni. Hetta er t.d. fyri veterinera eftiransing, yvirvøku av heilivágsleivdum umframt kostnaðin fyri umhvørviseftiransing. Í 2009 og 2010 brúkti Havbúnaðarfélagið nógva orku uppá hetta mál, og nevndin er samd um, at alivinnan kann átaka sær at gjalda fyri tænastr frá tí almenna, men samsvar má vera ímillum veruligu útreiðslurnar av at veita hesar tænastr og tað gjaldið, sum vinnan skal lata.

Havbúnaðarfélagið hefur ta fatan, at samsvar ikki er millum tær útreiðslur, sum standast av tí veittu almennu tænastruni og gjöldini, sum alivinnan rindar. Havbúnaðarfélagið hefur fingið váttað frá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni, at gjöldini eru ov høgt ásett í mun til kostnaðin at veita tænastrnar, og Havbúnaðarfélagið hefur áður fingið tilsøgn frá landsstýrismanninum í Vinumálum um, at gjöldini skulu lækka, men higartil er einki hent tí viðvíkjandi.

Í 2011 hevði Havbúnaðarfélagið nakað av fundarvirksemi við landsstýrismannin í heilsumálum í samband við ætlanirnar um at avtaka sonevndan avsláttur til havbúnað sbrt. § 2, stk. 2 í kunngerð um áseting av söluprísi á heilivági (ásetingin um 85 % av frumsöluprísinum). Havbúnaðarfélagið hefur mótmælt hesum ætlanum við tí grundgeving, at um 85 % skal kunna vera ein avsláttur, má Apotekið vísa, at útreiðslurnar, sum Apotekið hefur av alivinnuni eru so týðandi, at tær ikki standa í rímiligt mál við inntøkurnar. Havbúnaðarfélagið hefur ikki frætt aftur frá myndugleikunum um hesar ætlanir. Félagið nýtti eisini høvi til samanberandi at vísa á staðfestingina hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni av, at gjöld eru ov høgt sett í mun til kostnaðin fyri at veita viðkomandi tænastr og eftirlit, og at félagið hefur fingið tilsøgn um, at hesi gjöld skulu lækka.

3.2 Víðkan av aliøkjum

Havbúnaðarfélagið hefur undanfarna ár arbeitt við málinum um víðkan av aliøkjum. Vinumálaráðið kallaði Havbúnaðarfélagið á fund á sumri 2011 at umrøða málið. Samgongan hefur í síni vakstrarætlan sett út í kortið, at aliøkini skulu víðkast, og í hesum sambandi skýtur Vinumálaráðið upp, at verandi aliøki verða víðkað út á landoddarnar av verandi økjum.

Endamálið er at geva alarum rúmari ræsur á alifirðunum, soleiðis at alifeløgini kunnu tillaga framleiðsluna, soleiðis at hon er so burðardygg sum gjørligt. Vinumálaráðið hefur gjørt uppskot til til kunngerð, sum byggir á at eitt model, har økini á fjørðinum, sum eru tøk til aling, positivt verða tilskilað. Næsta stig er at taka málið upp við Landsverk og Umhvørvisstovuna fyri at fáa málið fram.

Eftir lögtingsvalið í heyst varð nýggj samgonga skipað, og ætlanirnar um víðkað aliðki eru beinleiðis nevnd í samgonguskjalinum: “Hildið verður fram við tilgongdini at víðka um verandi aliðki, og móguleikarnir fyri aling á opnum havi verða kannaðir víðari”.

Havbúnaðarfélagið hevur tosað við landsstýrismannin, sum fer at arbeiða víðari við málinum um víðkan av aliðkjum. Vinnumálaráðið hevur síðani boðað frá, at arbeitt verður víðari við ætlanunum um at víðka aliðkini í fyrra hálvári 2012. Landsverk skal tekna alifirðirnar og økini, har loyvt verður at ala í samráð við Vinnumálaráðið og Heilsufrøðiligu Starvsstovuna. Uppskotini verða síðani tikin upp við vinnuna og aðrar viðkomandi partar. Havbúnaðarfélagið tekur fult undir við at víðka aliðkini og vónar, at gongd kemur á málið sum skjótast.

3.3 Broyting í viðtøkunum

Sum ein staðfesting av at alivinnan seinastu árin er miðsavnad, og bara nøkur fá feløg eru virkin í alivinnuni, hevur nevndin umrøtt, hvussu Havbúnaðarfélagið skal skipast og virka framyvir.

Leiðslurnar í feløgnum hava boðað frá, at tað hevur týdning framhaldandi at hava eitt virkið Havbúnaðarfélag til at taka sær av felags áhugamállum. Somuleiðis ásanna feløgin, at tað er avmarkað, hvussu nógva tíð stjórnarar í feløgnum kunnu avseta til at taka sær av felags áhugamállum. Undanfarin ár hevur verið vanligt, at formaðurin átekur sær at umboða felagið á ymsum fundum, at svara fyrspurningum frá stovnum og myndugleikum og at umboða felagið í fjølmiðlunum. Nevndin hevur tí avrátt, at umsitingin hjá Havbúnaðarfélagnum kann taka sær av hesum uppgávuframyvir. Hetta merkir, at størri ábyrgd fyri felagnum verður lögð til umsitingina.

Treytin fyri at fáa felagið at virka munadygt er tó, at nevndin er virkin í teimum málum, ið hon metir sum felagsmál, og á henda hátt er hollur stuðul hjá umsitingini. Í samband við fyrspurningar frá fjølmiðlum og øðrum, skal nevndin somuleiðis verða tøk, soleiðis at arbeiðið kann gerast so gott sum gjørligt.

Viðvíkjandi skipan av felagnum er avrátt, at eingin formaður er, og at ráðgevi felagsins í høvuðsheitum tekur sær av uppgávuframyvir, sum formaðurin átti áður. Harumframt er uppskot gjørt til broyting í lóg felagsins, sum verður lögð fyri aðalfundin í 2012.

3.4 Serligur skattur á alivinnuna

Við árslok 2010 samtykti Løgtingið eina broyting í skattalógini um at inntøka frá fiski- og alivinnu verður álögð ein tilfeingis/loyvisskatt uppá 2,5 % av yvirskoti, sum er hægri enn 1 mió. kr. Hesin skattur fellur til landskassan í trimum gjøldum í inntøkuárinum.

2011 var sostatt fyrsta árið, at fyrirøkurnar í alivinnuni rindaðu tilfeingisskatt. Hesin skattur verður eisini galdandi fyri 2012. Seinastu politisku útmeldingarnar eru, at ali- og fiskivinnan skulu rinda eitt

nýtt slag av tilfeingisgjaldi frá 1. januar 2013, men enn er ógreitt, júst hvussu hetta verður skipað. Alivinnan saknar í hesum sambandi greiðar útmeldingar frá landsins leiðslu um, hvussu eitt møguligt gjald verður skipað.

Í 2010 og 2011 hevur Havbúnaðarfelagið verið við í arbeiðsbólkinum, sum hevur viðgjørt spurningin um loyvisskatt. Havbúnaðarfelagið hevur roynt at viðgjørt málið konstruktivt, men hevur eisini sett nakrar treytir fyri, at felagið kann taka undir við eini skipan við tilfeingisskatti. Havbúnaðarfelagið gjørði frá byrjan vart við, at tað ikki tekur undir við einum føstum gjaldi, men mælti ístaðin til, at umrødda gjaldið fyri alivinnuna skuldi vera ein skattlig skipan tengd at úrslitinum, tvs. at møguligum óvanligum yvirskoti, og ikki eitt fast gjald, sum er til stóran ampa í tíðum við vánaligum úrslitum.

Havbúnaðarfelagið hevur í samband við viðgerðina av hesum máli víst á, at yvirskipaðu karmarnir kring alivinnuna mugu betrast. Ítøkiliga hevur Havbúnaðarfelagið víst á, at vinnan hevur tørv á betri trygd fyri aliloyvunum enn verandi alilóg veitir. Harumframt hevur tað týdning, at ætlanin um víðkan av alíkjum verður framd í verki skjótast gjørligt.

Havbúnaðarfelagið hevur harumframt ta støðu, at felagið er ímóti at gjalda tilfeingisgjald/skatt, samstundis sum fiskivinnan fær stuðul sum t.d. skattafrádrátt til sjófólk og flutningsstuðul. Harumframt rindar alivinnan fyri sítt egna eftirlit frá almennum myndugleikum, meðan fiskivinnan ikki rindar fyri sítt eftirlit. Her krevur Havbúnaðarfelagið, at fiski- og alivinnan fáa somu viðferð.

3.5 Aliráðstevnan

Sætta árið á rað hevur Havbúnaðarfelagið skipað fyri aliráðstevnu, og hetta er vorðin fastur táttur í virkseminum hjá Havbúnaðarfelagnum. Ætlanin við aliráðstevnuni er at førleikamenna starvsfólkið innan alivinnuna, og hetta er eisini endamálið við teimum fyrilestrum, sum verða hildnir. Undirtøkan var sera góð, og umleið 260 fólk høvdu teknað seg til ráðstevnuna, umframt at veitslan um kvøldið var fullteknað.

3.6 Marknaðaratgongd til Russlands

Í september 2008 varð føroyskur fiskur útihýstur av russiska marknaðinum. Havbúnaðarfelagið legði stóra orku í at fáa myndugleikarnar at lata marknaðin upp aftur. Á sumri 2009 lat russiski marknaðurin upp aftur, eftir at Føroyar og Russland gjørdur avtalu um, hvussu samstarvið skuldi skipast framyvir.

Tað vísti seg tó at vera sera trupult at flyta feska vøru til Russlands, tí at myndugleikarnir kravdu, at bingjurnar skuldu seglast í Føroyum. Tí varð arbeitt víðari við at fáa loyvi at umskipa lastina í Danmark og at fáa danskar heilsumyndugleikar at segla lastina har. Hetta loyvið kom endaliga uppá

pláss á sumri 2011, og tí er russiski marknaðurin aftur atkomiligur, hóast tað framvegis er torført at fáa laksin fluttan á russiska marknaðin.

Nøkur kryvjivirki eru framvegis ikki góðkend til at framleiða laks til russiska marknaðin, hóast tey sambært Heilsufrøðiligu Starvsstovuni lúka heilsufrøðiligu krøvini frá russiskum myndugleikunum. Tað hevur tó seinastu tíðina víst seg at vera ómøguligt at fáa hesa góðkenning frá heilsufrøðiligu myndugleikunum í Russlandi. Hetta er tí eitt mál, sum føroyskir myndugleikar eiga at arbeiða víðari við.

3.7 Lúsastøðan og rakstrarkunngerðin

Lívfrøðilig viðurskifti eru stórsta hóttanin hjá alivinnuni. Lús er eitt evni, sum áhaldandi er neyðugt at viðgera, og hevur hetta verið eitt afturvendandi evni á nevndarfundum hjá Havbúnaðarfelagnum seinasta árið.

Semja er um, at tørvur er á felags átøkum, har øll alibrúkini samskipa átøkini ímóti lús, soleiðis at bilbukt kann fáast við lúsatrupulleikanum. Í hesum sambandi hava alifeløgini givið til kennar, at tey eru sinnað at styttu útsetingartíðarskeiðið, at gevast við at nýta resistenselvandi viðgerðarevni og har tað ber til, skulu alarar royna at flyta alibrúkini longur út á streymasjógv.

Endurskoðan av rakstrarkunngerðini hevur eisini verið eitt afturvendandi evni hjá Havbúnaðarfelagnum, og Landsdjóralæknin boðaði frá, at arbeiðið við at endurskoða rakstrarkunngerðina skuldi byrja á heysti 2011. Enn er ikki komið á mál viðvíkjandi hesi endurskoðan, men tað er eitt áleikandi mál, sum felagið áhaldandi arbeiðir við.

3.8 Salmon from the Faroe Islands

Verkætlanin við felags marknaðarføring av føroyskum laksi fór av bakkastokki við ársbyrjan 2010. Orsøkin var, at kappingarneytarnir í Skotlandi og Noregi nýta hundrøðtals milliónir á hvørjum ári at marknaðarføra sín laks undir einum felags merki. Endamálið við verkætlanini er at geva føroyskum alifiski ein felags samleika og at framleiða felags tilfar til marknaðarføring.

Í 2011 var Salmon from the Faroe Islands umboðað á sølustevnum í Boston og Bruxelles, eins heimasíðan www.salmon.fo javnan verður dagførd við tilfari um føroyskan alifisk.

3.9 Stuðul til Pál Joensen

Havbúnaðarfelagið skrivaði 1. apríl 2011 undir stuðulsavtalu við svimjaran Pál Joensen, sum var galdandi fyri eitt ár. Havbúnaðarfelagið fegnast um at hava havt móguleikan fyri at stuðla Páli undan Olympisku Leikunum í London 2012, og felagið ynskir honum alt tað besta framyvir.

3.10 ISFA og FEAP

Havbúnaðarfélagið er limur í altjóða felagsskapunum ISFA (International Salmon Farmers Association) og FEAP (The Federation of European Aquaculture Producers. Tann 21. og 22. maí luttók Havbúnaðarfélagið á aðalfundinum hjá FEAP í Oslo.

4. Lógir og kunngerðir

Í 2011 vorðu nakkar lógir og kunngerðir, sum hava týðning fyri alivinnuna, settar í verk.

4.1 Lóg um tilfeingis/loyvisskatt

Løgtingsmál nr. 99/2011: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um landsskatt og kommunuskatt (tilfeingis/loyvisskattur). Tingið samtykti við breiðum meiriluta tann 21. desember 2011 at leingja skipanina við tilfeingisskatti, sum varð samtykt á vári 2011. Har skulu fiski- og alivinnan rinda 2,5 % í eyka skatti á yvirskot omanfyri 1 mió. kr.

Í almennu viðmerkingunum stendur: “Í samgonguskjalinum er ásett, at tilfeingis/loyvisskattur, líkur tí sum er galdandi fyri 2011, verður lagdur á eyka stóran vinning hjá alivinnu og fiskiskipum. Við hesum verður lagt fram uppskot um at leingja serliga skattin á inntøkur, sum stava frá virksemini í fiskivinnu og alivinnu, í eitt ár. Galdandi skipan verður annars óbroytt.”

4.2 Rakstrarkunngerðin

Rakstrarkunngerðin er eitt mál, sum hevur verið til viðgerðar í Havbúnaðarfelagnum í fleiri umførum í 2011, og tíðliga í 2012 sendi félagið Heilsufrøðiligu Starvsstovuni sítt uppskot til, hvørjar broytingar skulu gerast.

Nevndin í Havbúnaðarfelagnum hevur sett sær fyri at gjøgnumganga og endurskoða alt tað veterinera regluverkið í komandi tíðum fyri at dagføra tað til nýggjar avbjóðingar og krøv.

4.3 Kunngerð um taðing

Nýggj kunngerð um taðing varð send felagnum til hoyringar í 2010, men kunngerðin varð síðani send felagnum til endurhoyringar á sumri 2011 við nøkrum broytingum. Í mun til upprunaliga broytingaruppskotið eru ávísar broytingar og tillagingar gjørdar. Ein av hesum broytingum er, at bannið ímóti at taða í haga verður broytt til eitt bann ímóti at taða omanfyri 200 metra hædd.

Kunngerðin er framvegis ikki sett í gildi í 2012. Havbúnaðarfélagið hevur leingi sóknast eftir eini tilíkari kunngerð, tí alivinnan merkir avleiðingarnar av, tá taðað verður. Serliga er hetta ein trupulleiki, tá jørðin ikki klárar at taka ímóti taðingarevnum. Hetta hevur millum annað týðning fyri sjógvgóðskuna kring alibrúkini. Í hesum sambandi skulu virkini skjalprógva, at sjógvur, har

aliringar verða hildnir at landi í samband við tøku, hevur nøktandi mikrobiologiska og kemiska góðsku.

Grundarlagið undir virkseminum á smoltstøðunum er fekst og reint vatn. Í hesum sambandi er taðing eisini ein stór avbjóðing, tí tá tøð rennur í áirnar, ávirkar tað vatngóðskuna munandi.

4.4 Broyting í gjøldum

Johan Dahl, landsstýrismaður í vinnumálum, sett tann 11. apríl 2001 í gildi Kunngerð nr. 27 um broyting í kunngerð um gjøld fyri veterinerar tænastr og heilsufrøðiligar kanningar og eftirlit. Viðvíkjandi broytingum í grein 7 við tímasatsum, so hækkar grundupphæddin úr 135 kr. upp í 1725 kr. Hinvegin lækka tímasatsirnir fyri hvørt eftirlitsfólk.

4.5 Hoyring um yvirvøku av ymsum sjúkum

Uppskot til kunngerð um yvirvøku, avmarking, tálming og niðurberjing av smittandi sjúkum í alibrúkum er send felagnum til hoyringar í mars 2012.